

מטרד ריח בסביבה

לפתוח את האף

לפח

המשרד להגנת הסביבה אחריות • סמכות • פעולה

הידעת? דברים שחשוב לדעת על מטרד ריח:

www.sviva.gov.il

איך מודדים ריח?

אפשר למדוד ריח באמצעות שתי טכניקות עיקריות:

שיטות כימיות אנליטיות

שיטות המבוססות על תגובות של חושי האדם - בעזרת אולפקטומטר וצוות מריחים.

בעזרת צוות מריחים בשטח.
אולפקטומטר (Olfactometer) - מכשיר המאפשר למהול דוגמה של גז בעל ריח עם גז ניטרלי (כמו אוויר נקי, חנקן) ביחס מוגדר, ולהגיש לצוות המריחים לבדיקה.
צוות מריחים - קבוצת אנשים שהוכשרו לזהות ריחות ולקבוע את עוצמתם.

האף קובע!

מערכת חוש הריח היא הגלאי הרגיש ביותר לריחות!
 מבחן הכשרה לצוותי מריחים נועד לבדוק את מידת הרגישות של חוש הריח אצל הנבחן. מטרת המבחן: לקבוע את התאמתו של הנבחן לשמש חבר בצוות מריחים.

מאפייני הריח

לתיאור מלא של הריח נדרשים, בדרך כלל, ארבעה מאפיינים:
סף גילוי הריח - הריכוז הנמוך ביותר של ריח הניתן לגילוי על ידי 50% מצוות המריחים. ריכוז זה מוגדר יחידת ריח אחת (OU).
עוצמת הריח (הכוונה לעוצמת התחושה של הריח) - אבחון הריח שמעל סף הגילוי שלו. עוצמת הריח נקבעת על ידי צוות המריחים ומתוארת במונחים כגון "אין ריח, ריח חלש מאוד, ריח חזק, ריח בלתי נסבל".
הטון ההדוני (המונח נגזר מהמילה "הדונה" = הנאה) - רמת הנעימות של הריח. רמה זו משתנה מ-"4+" (ריח נעים) עד "4-" (ריח בלתי נעים). תחושה זו שונה מאוד מאדם לאדם והיא מושפעת בעיקר מהניסיון הקודם ומהרגשות המלווים את זמן תחושת הריח.
אופי הריח - ביסודו הוא מנסה להגדיר למה הריח דומה. לדוגמה, לגז אמוניה יש ריח חריף ומגרה. אופי הריח יכול להשתנות עם המיהול.

פועלים בסביבה

ביום רביעי, 8 באוגוסט 2007, החל מהשעה שמונה בערב, התקבלו במוקד הסביבה של המשרד להגנת הסביבה עשרות פניות של תושבים מאזור חיפה שהתלוננו על מטרד ריח ועל תגובה של דמיעה. נציגי מחוז חיפה של המשרד להגנת הסביבה, יחד עם נציגי איגוד ערים חיפה לאיכות הסביבה, יצאו לשטח לאתר את מקור הריח ומהותו. בבדיקות, שנערכו באמצעות מכשור לגילוי מזהמים באוויר, נמצאו שני מקורות ריח שככל הנראה גרמו למטרדים אמש:
 1. שריפת כבלי נחושת וצמיגים על ידי קבלן פיראטי באזור מתחם "ביג" בקריית אתא;
 2. ריחות ממפעל פרוטרום במפרץ חיפה.

המשרד להגנת הסביבה אחראי על הכשרת צוותי מריחים מקצועיים ועל הפעלתם במסגרת הרשויות המקומיות. איתור אנשים מתאימים נעשה באמצעות מבחנים מיוחדים.

ליצירת קשר

למסירת מידע על מטרד ריח נא לפנות אל מרכז ניטור אוויר ארצי {מנ"א} טל' 03-7634499 פקס 03-7634500 כתובת: דרך מנחם בגין 125, ת"ד 7223, תל אביב 61071
 אתר המשרד להגנת הסביבה אתר המשרד: דף הבית > כתובות וטלפונים > מערך ניטור אוויר
 מרכז מידע ומבצעים טל' 08-9253321 פקס 08-9253461 [24 שעות ביממה] כתובת: ת"ד 211 רמלה 72100

מטרד ריח

לפתוח את האף

בידור הכווח לשנות

פעולות שצריך ואפשר לעשות: **לדווח על מטרד ריח**

הידעת?

דברים שחשוב לדעת על מטרד ריח:

תמונת מצב:

מסריח... מהמקור

ריח טוב הוא עניין של "טעם", והוא חמקמק להגדרה כמו האוויר הנושא אותו. אפשר להתווכח על טעם ועל ריח, אבל אי אפשר להתווכח על מה שנלווה למטרד ריח - הסיירחון! ריחות יכולים לבוא ממגוון רחב של מקורות. המקורות הנפוצים הם מפעלים לעיבוד פסדים של בעלי חיים, מתקנים לסילוק פסולת, מפעלים לייצור מזון ומפעלי תעשייה כימית ופטרוכימית. ככל שמספר המקורות הפזורים בשטח המפעל גדול יותר (כגון צינורות ומתקנים דולפים, חביות פתוחות ועוד), בעיית הריח חמורה יותר. במקרים רבים מטרדי ריח נגרמים עקב תכנון לא נכון וכן בשל בנייה של אזורי תעשייה בקרבת שכונות מגורים. לעתים, כאשר הגורמים לריחות הם כמה מקורות הפועלים בעת ובעונה אחת, קשה לאתר בוודאות את מחולל המטרד. לקושי זה יש השפעה מעשית על הטיפול במטרד הריח, הן בגורמיו הפיזיים והן באנשים האחראים לו. תנאים טופוגרפיים ותנאים מטאורולוגיים - כגון רוח, לחות יחסית וטמפרטורה - משפיעים על פיזור הריח. הסיכוי להיווצרות מטרד ריח גובר באזור נמוך המוקף גבעות והרים, וכן בתנאים של מזג אוויר חם ועל לחות גבוהה.

חוק נגד ריח רע

כמבט אחר:

כאמור, אפשר להתווכח על טעם ועל ריח, אבל אי אפשר להתווכח עם הוראת החוק הנוגעת למפגע של ריח. החוק למניעת מפגעים (חוק כנוביץ) קובע: "לא יגרום אדם לריח חזק או בלתי סביר, מכל מקור שהוא, אם הוא מפריע, או עשוי להפריע, לאדם המצוי בקרבת מקום או לעוברים ושבים". בישראל אפשר למנוע הפצת ריחות רעים ממפעלים באמצעות החוק לרישוי עסקים: אפשר להתנות מתן רישוי לעסקים בעמידה בתקנים שנקבעו. הגדרת מטרדי ריח והטיפול בהם נעשים בעזרת צוות מומחים - מריחים - שהוכשרו לכך. צוות המריחים יכול להיעזר בנתונים מטאורולוגיים של כיוון הרוח ומהירותה כדי לאתר את מקורות הריח.

במקרה של מטרד ריח מתמשך וקבוע (שאינו אירוע חד-פעמי), מומלץ לדווח לרשות המקומית או למשרד להגנת הסביבה. גופים אלה ישלחו מומחים לאזור, ובעזרת התושבים המתלוננים יאתרו את מקור הריח ואת האחראים לו.

טופס מעקב אחר מטרד ריח

1. פרטים אישיים
שם ושם משפחה: _____ כתובת: רחוב _____ מס' בית _____ עיר _____

טל בית _____ נייד _____ עבודה _____ פקס' _____

2. מקום מטרד הריח
כתובת: רחוב _____ אזור (מס' בית) _____ עיר _____

3. מאפייני מטרד הריח (ע"פ הערכה)

תאריך	זמן הופעת הריח	משך הריח	עוצמת הריח	אופי הריח	כיוון הרוח	מהירות הרוח	לחות	טמפרטורה
דוגמה	12:00	שעה 1	3	שפכים	צפון מזרח	קלה	רגילה	33 מעלות

4. תנאים מטאורולוגיים

6. הערות

5. השפעות הריח (למסך ב-x)
 אין השפעה הרגשה לא נעימה כאבי ראש בחילה אחר (לתאר)

7. דברי הסבר למילוי הטופס

דירוג עוצמת הריח	הסבר
1	ריח חלש מאוד
2	ריח חלש
3	ריח בינוני
4	ריח חזק
5	ריח חזק מאוד
6	ריח בלתי נסבל

אופי הריח	אופי הריח
כימיקלים/ממסים	ריקבון
שריפה/עשן	דלק
שפכים/אשפה	זבל
דגים	אחר

כיוון הרוח (מאיפה הרוח באה)	מהירות הרוח
צפון	אין רוח
צפון-מזרח	קלה
מזרח	בינונית
דרום-מזרח	חזקה

לחות	לחות
רגילה	גבוהה מאוד
גבוהה	גבוהה מאוד

איך אנחנו מרגישים את הריח?

את התהליך שבאמצעותו אנו מרגישים ומזהים את הריח ניתן לחלק למספר שלבים:

1. מולקולות חומר ריחני נכנסות לאף ומתקדמות בתוך הנחיריים לתאי חוש הריח, שם הן נקלטות ע"י קולטני הריח המתאימים;
2. תגובה כימית מתרחשת בין האנזים שבתוך התא (בעיקר ATP) לבין החומר הריחני;
3. תגובה זו גורמת ליצירת אות חשמלי מסוים שמועבר למוח באמצעות שלוחות - סיבי העצב.
4. השלוחות מגיעות תחילה ל"פקעת ההרחה" (olfactory bulb), שנמצאת ממש מעל לאף. משם ממשיך מסלול ההרחה לאזורים שונים במוח היכן שהוא גורם לתחושה וזיהוי של הריח שנאופיין ע"י האות המסוים הזה.

על מטרד ריח אי אפשר להתווכח!